

Prof. dr hab. Janina Rudnicka
Dziedzina sztuki
Dyscyplina sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki
Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku
Dnia 04 czerwca 2024 roku

Postępowanie habilitacyjne wszczęte dnia 26.09.2023 r.

R E C E N Z J A

wskazanego przez **dr Alicję Ostach-Robakowską** osiągnięcia artystycznego

pt.: *Stanowisko sterownicze*:

na które składa się:

- *projekt wzoru fotela dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników;*
- *opracowanie wzoru oparcia fotela z daszkiem do stanowiska sterowniczego dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych – z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników.*

Zleceniodawca recenzji

Dnia 24 stycznia 2024 r. Rada ds. stopni Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, powołała komisję habilitacyjną w postępowaniu habilitacyjnym **dr Alicji Ostach-Robakowskiej**, w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, powierzając mi funkcję recenzentki (Uchwała nr 8/2024).

Do wniosku Habilitantki została dołączona następująca dokumentacja:

1. Zał. nr 1 Dane wnioskodawcy
2. Zał. nr 2 Kopia dok. potwierdzająca stopień doktora
3. Zał. nr 3a Wykaz osiągnięć artystycznych
4. Zał. nr 3b Monografia Alina OR 2022
5. Zał. nr 4 Autoreferat
6. Zał. nr 5 Dok. potwierdzający autorstwo str. 1 i 2
7. Zał. nr 6 Dokumentacja dorobku dydaktycznego

1. Dane habilitantki.

Pani **dr Alicja Ostach-Robakowska** studiowała komunikację wizualną w zakresie projektowania graficznego na kierunku *grafika* w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Tytuł magistra uzyskała w 2005 r na podstawie pracy pt. *Miasto, przestrzeń, fragment*.

W Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu, na Wydziale Edukacji Artystycznej ukończyła kurs kwalifikacyjny nadający uprawnienia pedagogiczne. Był to rok 2006.

W latach 2010-2011 ukończyła Studia Podyplomowe w zakresie nowoczesnych metod kształcenia na odległość – blended learning, w Uczelnianym Centrum Kształcenia na Odległość StudiaNET, na Politechnice Koszalińskiej.

W dniu 18 marca 2014 roku na Wydziale Wzornictwa w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie obroniła pracę doktorską pt.: *Wizerunek miasta Koszalina - próba identyfikacji*. przygotowaną pod opieką promotora prof. dr hab. Ksawerego Piwockiego w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej sztuki projektowe. Recenzentami byli: prof. Jacek Ojrzanowski i prof. Mirosław Duchowski.

Zatrudnienie:

2004 - 2005 - laborant stażysta w Pracowni Fotografii Komputerowej w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu;

2006 - 2013 - Instytut Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej, Pracownia Podstaw Projektowania Komunikacji Wizualnej, jako asystentka;

od 2014 r. - Instytut Wzornictwa Politechniki Koszalińskiej, kierunek *wzornictwo*, zatrudniona na stanowisku adiunkta.

Funkcje w ramach pracy na Uczelni:

2015 - Instytut Wzornictwa, Politechnika Koszalińska, koordynator KRK, na kierunku *wzornictwo*;

2016 - Instytut Wzornictwa, Politechnika Koszalińska, członek Komisji Dyscyplinarnej;

od 2019 Członek Rady Dyscypliny na Wydziale Architektury i Wzornictwa, Politechnika Koszalińska;

od 2019 Koordynator PRK na Wydziale Architektury i Wzornictwa, Politechnika Koszalińska.

Nagrody Rektora Politechniki Koszalińskiej:

2011 - Nagroda zespołowa III stopnia za działalność organizacyjną;

2015 - Nagroda indywidualna II stopnia za uzyskanie stopnia naukowego doktora;

2021 - Indywidualna I stopnia za dorobek naukowy w latach 2019-2020.

2. Dane o dorobku i aktywności artystycznej osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego sztuki.

Przez pierwsze lata po ukończeniu kierunku *grafika* w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu (aktualnie Uniwersytet Artystyczny im. Magdaleny Abakanowicz w Poznaniu) pani **dr Alicja Ostach-Robakowska** skupiona była na projektowaniu graficznym w zakresie komunikacji wizualnej. Były to przeważnie projekty edytorskie, znaki graficzne, materiały promocyjne, opracowania systemów identyfikacji wizualnej lub wizualizacje dla podmiotów gospodarczych. Po dziesięciu (10) latach zawodowej aktywności zainteresowania Habilitantki ewoluowały w kierunku wzornictwa przemysłowe. Z pewnością fakt zatrudnienia na kierunku *wzornictwo* na Politechnice Koszalińskiej był także tego przyczyną, gdyż wtedy to nastąpił bezpośredni kontakt z problematyką wzorniczą. Kolejnym etapem było nawiązanie w 2016 roku współpracy z Fabryką Maszyn Bumar S.A. w Koszalinie, produkującą podnośniki cywilne i pożarnicze. Pracując dla powyższego przedsiębiorstwa Kandydatka korzystała i nadal korzysta ze zdobytych wcześniej doświadczeń z zakresu projektowania graficznego czyli roli znaku graficznego jako komunikatu. Niżej przedstawiona długa lista projektów wskazuje, że w głównej mierze są to piktogramy na pulpity radiowe, piloty sterownicze itp., pełniące funkcje informacyjne lub ostrzegawcze.

Projekty zrealizowane po uzyskaniu stopnia doktora

- 2016 - Projekt piktogramów na pulpity radiowe dla PTK-34, FM Bumar S.A. Koszalin;
Projekt schodów i balustrady dla wozu pożarniczego, FM Bumar S.A. Koszalin;
- 2017 - Projekt elementów oznakowań informacyjnych dla budynków, FM Bumar S.A. Koszalin
Piktogramy dla PTM 32D, FM Bumar S.A. Koszalin;
Piktogramy informacyjne i ostrzegawcze dla podnośnika cywilnego PT21 E, FM Bumar
Projekt piktogramów informacyjnych i ostrzegawczych dla podnośnika pożarniczego PTM44D na podwoziu Scania, FM Bumar S.A. Koszalin;
Projekt kolorystyki dla pięciu podnośników cywilnych PTM-16E Mercedes Sprinter, FM Bumar S.A. Koszalin;
Projekt piktogramów ostrzegawczych dla ramienia gaśniczego w PLH-19, FM Bumar;
Projekt piktogramów na pulpity radiowe dla PLH-19, FM Bumar S.A. Koszalin;
Projekt piktogramów pilota sterowania radiowego dla ramienia gaśniczego PLH-16, FM Bumar S.A. Koszalin;
Projekt serii piktogramów informacyjnych i ostrzegawczych dla podnośnika cywilnego PMT0180E na podwoziu Iveco Eurocargo - Tauron Kraków, FM Bumar S.A. Koszalin;
Projekt stanowiska sterowniczego na kolumnie do podnośników pożarniczych, FM Bumar S.A. Koszalin – projekt wdrożony, rozpoczęcie procesu projektowego - *wskazane osiągnięcie artystyczne*;
Oprawa graficzna Targów Pracy Koszalin dla Biura Karier, Politechnika Koszalińska
Projekt koncepcyjny lampy przemysłowej dla Firmy Pamet ze Świdwina.
- 2018 - Projekt piktogramów wyświetlaczy elektronicznych dla podnośnika pożarniczego PTM - 25D na podwoziu Volvo, FM Bumar S.A. Koszalin;
Projekt piktogramów informacyjnych i ostrzegawczych dla podnośnika pożarniczego PTM-25D na podwoziu VOLVO FM Myanmar Birma, FM Bumar S.A. Koszalin
Projekt piktogramów informacyjnych oraz opracowanie dokumentacji kolorystyki na PTT-8 IVECO EUROCARGO 4X2, FM Bumar S.A. Koszalin
Projekt piktogramów informacyjnych i ostrzegawczych wspomagających bezpieczeństwo pracy dla PTM-21E-K Iveco Daily 4x4, FM Bumar S.A. Koszalin
Projekt piktogramów informacyjnych oraz opracowanie dokumentacji kolorystyki na PTT-8 IVECO EUROCARGO 4X2, FM Bumar S.A. Koszalin;

- Projekt piktogramów informacyjnych i ostrzegawczych wspomagających bezpieczeństwo pracy dla PTM-21E-K Iveco Daily 4x4, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt piktogramów informacyjnych dla podnośnika montażowego PPTM-20 na podwoziu Iveco Daily, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt piktogramów do kabiny PTT-8 IVECO EURO CARGO 4X2, FM Bumar S.A.;
 Projekt ikon na pilot zdalnego sterowania Transmitter dla PLH-16, FM Bumar S.A.;
 Projekt ikon i części formy półki do mocowania sprzętu w kabinie podnośnika pożarniczego PMT-25D na podwoziu Man TGM, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Opracowanie projektu tablic ostrzegawczych dla FM Bumar S.A. Koszalin;
 Opracowanie projektu piktogramów informacyjnych i ostrzegawczych wspomagających bezpieczeństwo użytkowania samochodów z podnośnikiem hydraulicznym PMT-25D na podwoziu Man TGM, FM Bumar S.A. Koszalin;
- 2019 - Projekt zadaszania stanowiska sterowniczego w wozie strażackim, FM Bumar S.A. Koszalin – wskazane osiągnięcia artystyczne:
 Projekt wykończenia powierzchni podnośników pożarniczych, Niemcy, FM Bumar S.A.;
 Projekt piktogramów pulpitu dla podnośników cywilnych PT-16E Iveco Daily, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt piktogramów informacyjnych i ostrzegawczych dla podnośnika pożarniczego PTM-25D na podwoziu MAN TGM, Grecja, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt piktogramów dla podnośników cywilnych PT-21E Iveco Eurocargo, FM Bumar;
 Projekt instrukcji rozkładania, składania podpór w podnośnikach cywilnych, FM Bumar
 Infografiki dla podnośnika pożarniczego PTM-25D na podwoziu MAN TGM, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Infografika do podnośników PTM-16E, FM Bumar S.A. Koszalin.
- 2020 - Projekt piktogramów sterowania dla wozu PTM-32D Remondis na podwoziu Mercedes, Niemcy, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt piktogramów rozdzielaczy dla wozu PMT-25D na podwoziu MAN TGS.;
 Projekt kolorystyki dla wozu PMT-25D na podwoziu MAN TGM, FM Bumar S.A.;
 Projekt piktogramów rozdzielaczy dla wozu PMT-25D na podwoziu MAN TGS, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt piktogramów pilota sterowania radiowego dla podnośnika PTM-36D na podwoziu Scania L360 B6X2 4NB, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt piktogramów ostrzegawczych dla podnośnika pożarniczego PMT-25D na podwoziu MAN, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt piktogramów do identyfikacji wizualnej Fabryki Maszyn Bumar S.A.;
 Projekt kolorystyki dla wozu PMT-25D na podwoziu MAN TGM, FM Bumar S.A.;
 Projekt kolorystyki dla podnośnika PTM-36D na podwoziu Scania L360 B6X2 4NB (2), FM Bumar S.A. Koszalin;
- 2020 - Projekt i opracowanie dokumentacji technicznej żywej instalacji - rzeźby Foki dla Gminy Ustronie Morskie.
- 2021 - Projekt tablic do oznaczenia pojemników na odpady dla FM Bumar S.A. Koszalin,
 Projekt piktogramów ostrzegawczych dla podnośnika pożarniczego PTM-42D na podwoziu Mercedes, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt kolorystyki podnośnika pożarniczego PTM-42D na podwoziu Mercedes, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt piktogramów dla podnośnika PTM-16E.28 na podwoziu Mercedes, FM Bumar;
 Projekt oznaczeń na podnośnik cywilny PTM-16E dla Enea - producenta, dystrybutora i sprzedawcy energii elektrycznej w Polsce, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt kolorystyki podnośnika PTM-32 na podwoziu Man, FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt Tablicy pamiątkowej Eugeniusza Kwiatkowskiego przy kampusie Politechniki Koszalińskiej.
- 2022 - Projekt piktogramów informacyjnych i ostrzegawczych dla wozu PTM-21E-K na podwoziu Iveco Daily, dla FM Bumar S.A. Koszalin;
 Projekt piktogramów do pulpitu kosza oraz pulpitu na kolumnie dla wozu PTM-16E.30 na podwoziu Mercedes Sprinter 315CDI 4x2. dla FM Bumar S.A. Koszalin.
 Projekt kolorystyki dla podestu ruchomego samojezdnego P-12 dla FM Bumar S.A. Koszalin.
 Projekt graficzny kolorystyki podnośnika pożarniczego PMT-25 na podwoziu MAN dla FM Bumar Koszalin.
- 2023 - Projekt piktogramów do pulpitu kosza oraz pulpitu na kolumnie dla podestu ruchomego samojezdnego P-12;
 Projekt kolorystyki dla podestu ruchomego samojezdnego PMT-21E-K.06;

Projekt piktogramów dla podestu ruchomego samojezdnego PTMJ-18E na podwoziu Iveco Daily- Energa Kalisz;
Projekt piktogramów dla podnośnika pożarniczego PTM-44D na rynek Ukraiński;
Projekt tablicy pamiątkowej doc. dr inż Jerzego Białkowskiego twórcy i pierwszego Dziekana Wydziału Mechanicznego w WSInż w Koszalinie;
Projekt graficzny kolorystyki podnośnika pożarniczego PTM-36D na podwoziu Scania L360 dla FM Bumar Koszalin, wyrób produkowany na rynek Chorwacki - w trakcie wdrożenia.

Redagując w ten sposób powyższą długą listę, pani **dr Alicja Ostach-Robakowska** podkreśliła liczbę zrealizowanych projektów. Nie wiem czy dokonała selekcji czy nie, gdyż nie jest mi znany Jej pozostały dorobek, jednak w załączonym wykazie zabrakło oryginalnych osiągnięć projektowych czy artystycznych, zgodnych z założeniami art. 219 ust. 1. pkt 2c Ustawy. Intencją tego wykazu powinno być wskazanie prac wnoszących nowe twórcze wartości w rozwój projektowania graficznego i wzorniczego, lub przynajmniej podejmujących próby zmian koncepcji będących od lat w obiegu.

Ważne byłoby też poznanie uzasadnienia dla dokonanego tak wyboru, ujawniającego min. kryteria, które pozwoliły uznać wymienione prace za spełniające Ustawowy wymóg (art. 219 ust. 1. pkt 2c). Chciałabym też poznać argumenty, które uniosły do rangi osiągnięcia artystycznego ekspozytor wystawowy (z 2019 r.) będący powieleniem znanego nam wszystkim słupa ogłoszeniowego. Odnośnie wielu innych prac umieszczonych w wykazie zadałabym podobne pytania. Z pewnością dotyczyłyby one min. projektu i opracowania dokumentacji technicznej żywej instalacji - rzeźby Foki dla Gminy Ustronie Morskie, projektów tablic do oznaczenia pojemników na odpady dla FM Bumar S.A. Koszalin czy tablic upamiętniających znane osoby.

Oprócz projektów wynikających ze zdobytego wykształcenia grafika oraz zawodowego doświadczenia w zakresie komunikacji wizualnej, pani **dr Alicja Ostach-Robakowska** jest współautorką projektów wzorniczych powstałych w ramach współpracy z zespołem inżynierów i technologów z Fabryki Maszyn Bumar S.A. w Koszalinie. Zadania, które Jej powierzono wymagały rozbudowanych kompetencji w stosunku do tych dominujących w dotychczasowym projektowaniu graficznym. Jak sama wspomina w *Autoreferacie* nie są to właściwości przypisane kreacji twórczej. Habilitantka zwraca uwagę, że (*Autoreferat*, cytat str. 7) *„Niezbędne jest połączenie zaawansowanych kompetencji technicznych, świetnych umiejętności biznesowych oraz rozwiniętych zdolności interpersonalnych do pracy z wieloma różnymi grupami osób zaangażowanych w to przedsięwzięcie.”*

W *Autoreferacie* pani **dr Alicja Ostach-Robakowska** ujawnia również ogrom zobowiązań wiążących się ze specjalistycznym projektowaniem użytkowym, które w znacznym stopniu ograniczają kreację twórczą, podporządkowując wzór projektowy np. ergonomii, technologii, warunkom eksploatacji i bezpieczeństwu osób korzystających z danego wyrobu, i to w warunkach zagrażających życiu.

Kolejny aspekt, który ciąży nad projektami Habilitantki i o którym pisze w *Autoreferacie* to podporządkowanie się potrzebom użytkowników - (cytat, str. 8) *„Należy czuwać nad tym, by produkt odpowiadał potrzebom użytkownika, ...”* oraz (cytat. Str. 8) *„Kształt bryły jest*

czymś więcej niż tylko określonym kanonem estetycznym. Musi być zaprojektowany odpowiedzialnie, zgodnie z intencjami użytkowników a w tym przypadku strażaków.”

Potwierdzeniem tej wypowiedzi są przedstawione do oceny osiągnięcia, w których zabrakło już miejsca na działania twórcze przynależne dyscyplinie sztuki plastyczne. Priorytetową funkcją projektów powstałych we współpracy z Fabryką Maszyn Bumar S.A. w Koszalinie jest ochrona życia oraz komfort pracy osób z nich korzystających. Są to projekty solidnie skonstruowane pod kątem użytkowym, bardzo pożyteczne społecznie i wszystkich powinien cieszyć fakt, że fabryka korzysta ze wsparcia projektanta ze stopniem doktora sztuki.

Więcej swobody w poszukiwaniach twórczych ujawniają projekty graficzne na modele wozów produkowanych w Fabryce Maszyn Bumar S.A w Koszalinie. Zakładam, że wpływ na jakość tych realizacji ma pierwotne akademickie wykształcenie Kandydatki, czyli ukończenie kierunku *grafika*. Możliwość zaproponowania projektów identyfikujących pojazdy zadaniowe pozwoliła Habilitantce uwolnić się od uwarunkowań ergonomii, logiki użytkowania, od inżynierów i laborantów. Zakładam, że nikt z pozostałych członków zespołu nie ingerował w zaproponowaną wizję wozów. A może, w tym przypadku była jedynym członkiem zespołu. Faktem jest, że w projektach graficznych identyfikujących wozy, ujawniła swoje możliwości kreacyjne, udowodniła, że stać ją na większą swobodą twórczą.

Zobrazowane koncepcje wnoszą nową plastyczną jakość w kwestii graficznego oznakowania pojazdów poruszających się w miejskich przestrzeniach. Pani **dr Alicja Ostach-Robakowska** zerwała w nich ze standardowym, jednorodnym i powielanym przez lata znakowaniem wozów np. strażackich. W omawianych projektach powierzchnie, które oferują pojazdy zadaniowe pełnią funkcję malarskich blejtramów. Habilitantka wypełniła je propozycjami w duchu „malarstwa geometrycznego”, czym kontrastują z pojazdami dotychczas spotykanymi. Moją szczególną uwagę zwróciła min. identyfikacja wizualna pojazdu udokumentowana na ilustracji nr. 37 i 38 na str. 64 oraz 66 dostarczonej Monografii.

W udostępnionej dokumentacji uwagę zwraca także projekt koncepcyjny lampy przemysłowej dla Firmy Pamet ze Świdwina z 2017 r. Niestety w przypadku tego projektu, jak i projektu lampy pogodowej współpracującej ze smartphonem dostarczona dokumentacja jest bardzo skromna, a w Internetowych zasobach nie znalazłam nic więcej. W przypadku powyższych prac z przyjemnością poznałabym uzasadnienie dla tak zaproponowanej formy oraz założenia koncepcyjne, które wytyczyła sobie Habilitantka.

Dla potwierdzenia aktywności w popularyzowaniu osiągniętych wyników, już po uzyskaniu stopnia doktora sztuki, pani **dr Alicja Ostach-Robakowska** wymieniła dwanaście (**12**) miejsc, w których upubliczniła swoje projekty.

Wśród nich są min. następujące miejsca:

- 2015 - wystawa indywidualna w cyklu “Osiągnięcia Twórcze Pracowników Nauki - Design i Sztuka w Kulturze” w Muzeum Krajoznawczym w Iwano-Frankiwsku;
- 2015 - Międzynarodowa wystawa p.t. “Design a Sztuka”, Muzeum Narodowe w Gdańsku, Oddział Sztuki Nowoczesnej Pałac Opatów; wideo pt. “Przestrzenie niewidoczne - miasto”.
- 2015 - Międzynarodowa wystawa „Mosty Sztuki” w Kaliszu, prezentacja pracy wideo;
- 2017 - Arting Równowaga - wystawa pokonkursowa w kategorii Technologia, projekt lampy pogodowej

współpracującej ze smartphonem o nazwie WEATHERLIGHT
2022 - Artting Środowisko-człowiek-bycie - wystawa pokonkursowa online w kategorii Wyzwanie/
Premiera projektu wzorniczego - projekt relingu z oświetleniem LED do samochodu strażackiego;

3. Ocena wskazanych osiągnięć artystycznych stanowiących podstawę ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego sztuki.

Pani **dr Alicja Ostach-Robakowska** jako osiągnięcia artystycznego wskazała *Stanowisko sterownicze* na które składa się:

- *projekt wzoru fotela dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników;*
- *opracowanie wzoru oparcia fotela z daszkiem do stanowiska sterowniczego dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych – z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników.*

Powyższe projekty powstały w ramach współpracy z Fabryką Maszyn Bumar S.A. w Koszalinie. Dostarczone dokumenty wymieniają zakres autorskiego wkładu w powstałe formy użytkowe.

I tak:

W przypadku - *projektu wzoru fotela dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników* – autorstwo Habilitantki dotyczy:

1. Szkice do projektu określające linię, kształt, bryłę – 100%
2. Kształt stopni i poręczy – 100%
3. Mocowanie stopni i poręczy do bryły fotela –100%
4. Podział bryły pod kątem montażu –100%
5. Wybór materiału, praca z technologiem i konstruktorem – 75%
6. Dokumentacja techniczna, praca z konstruktorem – 60%
7. Mocowanie monitora, praca z konstruktorem – 75%
8. Ergonomia fotela – próby dopasowania na modelu – 100%
9. Badanie zaprojektowanego kształtu i gabarytów w odniesieniu do wagi całego stanowiska oraz bryły wozu strażackiego, praca z konstruktorem – 75%

W przypadku wzoru - *opracowania wzoru oparcia fotela z daszkiem do stanowiska sterowniczego dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych – z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników* – autorski wkład dotyczy:

1. Szkice do projektu określające linię, kształt, bryłę – 100%
2. Badania nad możliwością montażu oparcia z zadaszaniem – 100%
3. Opracowanie projektu bryły – 100%

4. Wybór materiału, praca z technologiem i z zespołem konstruktorów – 75%
5. Dokumentacja techniczna, praca z zespołem konstruktorów – 60%
6. Badanie zaprojektowanego kształtu i gabarytów w odniesieniu do wagi całego stanowiska oraz bryły wozu strażackiego, praca z zespołem konstruktorów – 75%

W postępowaniu habilitacyjnym obowiązkiem recenzenta jest ocena wskazanego przez Kandydata osiągnięcia artystycznego/projektowego pod kątem jego indywidualnego znacznego wkładu w rozwój dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Dlatego też z powyżej wyszczególnionego wkładu Kandydatki w powstanie wzorów projektowych poddaję analizie te punkty, które dotyczą wnioskowanej dyscyplinie. Z tego też powodu nie rozpatruję min. dokumentacji technicznej, mocowania monitora i oparcia z zadaszaniem, czyli wszystkich technicznych aspektów tego przedsięwzięcia.

W *Autoreferacie* a także w tekstach w *Monografii* pani **dr Alicji Ostach-Robakowskiej** mamy możliwość poznania procesu technologicznego, trudu wynikającego ze współpracy z zespołem inżynierów i technologów itp. - i tych informacji nie neguję. Jednak wniosek rozpatrywany jest w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki, dlatego uważam, że w *Autoreferacie* zabrakło prezentacji własnego artystycznego credo, deklaracji twórczej ujawniającej priorytety, którymi Habilitantka kieruje się w procesie projektowym. Z tekstów oraz z dostarczonej dokumentacji wynika, iż linię projektową wyznaczają głównie potrzeby i bezpieczeństwo użytkownika. Oczywiście są to ważne elementy, w kwestii użytkowej, jednak nie wystarczające gdy rozpatrujemy wniosek w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieła sztuki.

Habilitantka przyznaje (*Autoreferat*, cytat str. 8), że – „*Głównym celem było opracowanie stanowiska, które podniesie komfort pracy strażaka i do minimum zmniejszy obciążenie jego układu mięśniowo-szkieletowego. Kolejnym ważnym aspektem stało się określenie parametrów tak, by w efekcie końcowym uzyskać rozwiązanie pozwalające na wprowadzenie oszczędności od momentu rozpoczęcia procesu projektowego poprzez czas wytwarzania wyrobu, aż do określenia kosztów eksploatacji u klienta.*”

W kolejnej części opisu zgłoszonego dzieła habilitacyjnego, które ma być osiągnięciem artystycznym, czytamy: (*Autoreferat*, str. 8) „*Poręcz wpuszczona w boki fotela jest stabilna i nie wymaga dodatkowych wzmocnień a przy tym wygląda estetycznie. Do niej zaprojektowałam stopień wykonany z blachy ryflowanej. Podłokietniki z zamontowanymi w nich joystick'ami połączone są płynnie z siedziskiem a cała bryła fotela tworzy przez to interesujący efekt wizualny. W projekcie wzoru zastosowałam fazowanie, które wysmukliło jego kształty oraz zaznaczyło w kilku miejscach ozdobne wcięcia.*”

Z powyższej wypowiedzi, a także podobnych zawartych w *Autoreferacie* wynika, że cele artystyczne już w samym założeniu projektowym zostały pominięte. Dominują odniesienia do technologii lub konstrukcyjnych wartości wzorca a nie do aspektów twórczych.

We wskazanym osiągnięciu pt. *Stanowisko sterownicze*, w stosunku do poprzedzającego go wzoru, uległa poprawie ergonomia siedziska, wygodniej się wchodzi, wprowadzono nowe materiały, i faktem jest, że zastosowane zmiany podniosły komfort jego użytkowania, co jest istotne w przypadku produktu o specjalistycznym przeznaczeniu. Z kolei formie zgłoszonego daszka nadano kształt płynny, mający swe źródło w istniejących obudowach na motocykle, kaskach na motory i rowery, fotelach „gamingowe”, symulatorach typu „racing game” czy elektrycznych skuterach ułatwiających poruszanie się po mieście. Jednak zmiany te nie wnoszą nowych propozycji artystyczno-projektowych.

W *Autoreferacie* pani **dr Alicja Ostach-Robakowska** przywołała jako przykład projekt fotela Romana Modzelewskiego, datowany na 1958 rok. W dołączonym do niego opisie zwróciła uwagę wyłącznie na aspekt technologiczny a nie kreacyjny. Jest to projekt bardzo innowacyjny zważywszy na lata w których powstał i nadal inspiruje kolejnych twórców by na bazie wzorca już zastanego promować nowe formy.

4. Ocena osiągnięć dydaktycznych

Według obowiązującej Ustawy, recenzent nie jest zobowiązany do oceny efektów pracy dydaktycznej oraz sposobu prowadzenia zajęć. Pragnę jednak zwrócić uwagę, że **dr Alicja Ostach-Robakowska** jest opiekunką realizacji dyplomowych powstających w pracowni prowadzonej na kierunku o profilu praktycznym. Tematy dominujące w pracach przygotowanych pod Jej opieką dotyczą np. funkcji znaku, identyfikacji wizualnej marki, projektów plakatów, projektu publikacji, czyli są zgodne z praktycznym dorobkiem Habilitantki. Jak sama podkreśla w *Autoreferacie*, doświadczenia zdobyte podczas realizacji własnych projektów mają bezpośredni wpływ na współpracę z osobami studiującymi.

Pani **dr Alicja Ostach-Robakowska** nie pełniła funkcji promotora pomocniczego w postępowaniu doktorskim. Zakładam, że związane jest to z faktem, iż kierunek *wzornictwo*, na którym pracuje posiada profil praktyczny, co z pewnością ogranicza szansę na pełnienie funkcji promotora pomocniczego.

5. Podsumowanie końcowe

Pani **dr Alicja Ostach-Robakowska** ukończyła kierunek *grafika* w Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu w 2005 r. (aktualnie Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu). Stopień doktora sztuki w dyscyplinie sztuki projektowe otrzymała w 2014 roku na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „*Wizerunek miasta Koszalina - próba identyfikacji*”.

Przez dziesięć lat po opuszczeniu Uczelni aktywność Habilitantki oscylowała głównie wokół projektowania graficznego. Dopiero kolejne lata wprowadziły panią **dr Alicję Ostach-Robakowską** w obszar wzornictwa przemysłowego. Decydujący był rok 2016, w którym rozpoczęła współpracę z Fabryką Maszyn Bumar S.A. w Koszalinie produkującą podnośniki

cywilne i pożarnicze. W ramach współpracy z zespołem inżynierów i laborantów powstało dzieło habilitacyjne pt.: *Stanowisko sterownicze*, zgłoszone jako osiągnięcie artystyczne.

Składa się ono z dwóch elementów:

- W latach 2017/2018 powstał - *projekt wzoru fotela dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników*;
- W roku 2029 - *opracowanie wzoru oparcia fotela z daszkiem do stanowiska sterowniczego dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych – z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników*.

Dołączone zaświadczenie, podpisane przez głównego konstruktora mg inż. Przemysława Bajkowskiego potwierdza zakres praw autorskich przynależnych **dr Alinie Ostach-Robakowskiej**.

Pod kątem oceny osiągnięcia artystycznego, ważny dla osoby opiniującej jest fakt, iż w przywołanym zaświadczeniu wyszczególnione zostały dokonania podlegające ocenie pod kątem znacznego wkładu w rozwój dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Wymieniony dokument potwierdza 100% odpowiedzialność Habilitantki za szkice do projektu określające linię, kształt, bryłę oraz końcowe opracowanie projektu bryły.

Istotnym elementem składanych dokumentacji habilitacyjnych są zawsze autorskie wypowiedzi ujawniające świadomość twórczą oraz wiedzę dotyczącą eksplorowanej problematyki, w tym obejmujące także znajomość osiągnięć o wymiarze międzynarodowym.

W przypadku recenzowanej habilitacji liczyłam, iż w „*Autoreferacie*” lub monografii pt. „*Miejsce na znak i kształt*” Kandydatka przybliży nam zajmowane stanowisko wobec własnej twórczości, także w kontekście dokonań innych twórców, krajowym czy zagranicznych, oraz poda argumenty uzasadniające wskazanie *Stanowiska sterowniczego* jako osiągnięcia wnoszącego znacznego wkładu w rozwój dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Kandydatka sporo uwagi poświęca montażowi, doborowi materiału, ergonomii itp., elementom bardzo istotnym w projektach, w których potrzeby użytkownika czyli funkcjonalność jest na miejscu pierwszym. Wskazane osiągnięcie habilitacyjne pt. *Stanowisko sterownicze* jest wartościowane przez Habilitantkę z pozycji osiągnięcia techniczno-konstrukcyjnego, a nie oceny osiągnięcia artystycznego. Zgłoszone wzory są praktycznymi elementami wyposażenia wozów dla których zostały zaprojektowane zgodnie z przyjętymi wytycznymi by zapewnić bezpieczeństwo publiczne i chronić zdrowie oraz życie. W mojej ocenie nie wnoszą one jednak wkładu w rozwój wnioskowanej dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki. Pod kątem kreatywnym i plastycznym są to wzory wtórne, nie proponujące nowych rozwiązań plastycznych. Ich głównym zadaniem jest zapewnienie bezpieczeństwa i zgodnie z tym założeniem zostały zaprojektowane.

Wyznanie Kandydatki, że (*Autoreferat*, cytat, str. 7) „*Na każdym etapie procesu projektowego zastanawiałam się czy moja wizja spełni oczekiwania estetyczne i funkcjonalne stawiane przez*

funkcjonariuszy Straży Pożarnej, czy fotel przejdzie badania techniczne i uzyska certyfikat CNBOP-PIB (Centrum naukowo-badawcze ochrony przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego - Państwowy Instytut Badawczy) oraz PCA (Polskie centrum akredytacji).” wskazuje, że w procesie projektowym zabrakło miejsca na wartości twórcze przypisane dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Pani **dr Alicja Ostach-Robakowska** poprzez zgłoszone wzory potwierdziła swoje zdolności interpersonalne do pracy z wieloma grupami osób oraz wykazała zaangażowanie w sferę służby publicznej. Kolejną wartością, którą wskazuje zgłoszony wniosek to zdobycie przez Habilitantkę ważnego doświadczenia praktycznego, z którego będą czerpać osoby studiujące.

Po przeprowadzonej analizie całościowego materiału oraz po zapoznaniu się z autoreferatem, uznałam, że koncepcja projektu pt.: *Stanowisko sterownicze* nie jest osiągnięciem stanowiącym znaczny wkład w rozwój dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Konkluzja

Niniejszym stwierdzam, że pan **dr Alicja Ostach-Robakowska** posiada stopień doktora sztuki oraz wykazała dorobek w zakresie komunikacji wizualnej oraz wzornictwa.

Niestety, z przykrością stwierdzam, że zgłoszone osiągnięcie artystyczne pt.: *Stanowisko sterownicze*

na które składają się:

- *projekt wzoru fotela dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników;*
- *opracowanie wzoru oparcia fotela z daszkiem do stanowiska sterowniczego dla strażaków pełniących służbę na podnośnikach pożarniczych – z uwzględnieniem norm i oczekiwań użytkowników.*

nie spełnia wymagania art. 219 ust. 1 pkt 2, Ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku (z późn. zmianami) Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego sztuki.

Przedstawiona dokumentacja i przeprowadzona analiza dorobku artystyczno-projektowego nie pozwalają uznać wskazanego osiągnięcia artystycznego **dr Alicji Ostach-Robakowskiej** za stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

Prof. dr hab. Janina Rudnicka